

ERDÉLYI GAZDA

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET

Megjelenik minden kedden egy ivon és az egyleti tagoknak ingyen küldetik meg.

Nem tagok egész évre 2 forinttal fizethetnek elő, fél éves előfizetés el nem fogadjatik.

HIVATALOS

KÖZLÖNYE.

Pénz- és értékhüldemények az

ERDÉLYI GAZDA KIADÓ-HIVATALÁHOZ,

a lap szellemi részét illető közlemények az

ERDÉLYI GAZDA SZERKESZTŐSÉGÉHEZ

címzendő.

A hirdetései díjazabályzatot lásd az utolsó lapon

Szerkesztő bizottság: elnök Dr. Berde Áron; Girsik János, Szabó Sámuel, Vörös Sándor,
felelős szerkesztő: Gamauf Vilmos.

Tartalom: A méhek rablása. Kovács Antal. — Fel-
szólások az új földadó-kataszter ellen. — Hasznos madarainkról.
Csók Lajos. — A „Háromszékmezei gazdák szövetkezete.” —
Egyleti mozgalmak: Vál. ülés 1884. mártius hó 10-én. —
Egyveleg: Egyletünk közgyűlése. Értesítés. Közgyűlési meghívó.
Mártius havi meteorológiai észleletek. — Üzleti heti szemle. — Piaczi
árak. — Hirdetések.

A méhek rablása.*)

„Ugyan édes tanító uram, tiltsa meg a méheinek, hogy ne járjanak az enyémekekhez rabolni”?! E szavakkal köszöntött be hozzám falunk érdemes bognárja egy vasárnap reggel. Megvigasztaltam a panaszlót s meggyugtattam affelől, hogy-én nem vagyok olyan gonosz szándéku ember, ki a más kárán örülve, hogy méheim mézre tehossenek szert, őket rabolni küldjem. Szó szót ért, egyik babonás példa a másik után lett felsorolva, s keservesen panaszkolta emberem, hogy Nagyfalun is úgy járt méheivel, hol meg egy méhészkedő pór ember tette tönkre legszébb családjait. Ám de szavaimnak kevés hatása lón, sehogy sem tudtam őt meggyőzni affelől, hogy ilyesmi nem lehet, s akár hogy küldeném is méheimet a prédára, nem értik az emberi szót, hanem a hol valami elvinni valót találnak, nem kérdezik sem a tulajdonost, sem pedig a gazdát, hanem elhordják azt maguktól is.

Láttam, hogy pusztá beszédemmel czélt nem érek, kivéztem a megszorodott panaszlót méhesembe, s bemutattam neki az én rossz hirbe hozott munkásaimat. Megnézegettem vele sorra a kaptárokat, a családok mind rendben voltak, semmi beteges állapotra nem bukkantunk. Látogatóm még meg is jegyezte, hogy az én méheim sokkal jobb erőben vannak, mint az övéi, nála a családok gyengébbek, t. i. nincsen annyi népök.

Megmondtam neki, hogy tudom mindenik családom állapotát, s hogy nincs egy olyan sem telepemen, melynek anyja ne volna s mint látta is, ne lenne elegendő népe.

*) Lapunkhoz eredetileg beküldve.

Szerk.

De most kerülünk kifelé, vizsgáljuk meg kívülről a méhek járását. Lásza, a röplyukat most még nem nyitottam fel egészen, ezen ajtócskával úgy elzártam, hogy csak 1, 2, 3, 4 méh jöhet ki azon, de azok sem egyszerűre.

Hát ön volt e erre ügyelettel méhei körül?

Megvallá, hogy biz ő ezt tenni elmulasztotta, erre még nem is gondolt. Most pedig nézzük meg, félre tett üres és mézes-lépeimet a padláson és a kamarában.

Lásza, oly jó helyen tartom, hogy egy méh sem férhet hozzá. De térjünk vissza ismét a kertbe, s tartsunk szemlét a fákön. Ugy-e bár? a bimbók már szépen fejlenek, s szépen mutatkoznak, de a virágzást csak 8—12 nap múlva lehet várni.

A mint látja, hordanak ugyan már a méhek port is, de ez az ő munkássági ösztönüket nem elégíti ki, ők még többet akarnának. Nem lehet tehát tőlük rossz néven venni, hogy abban is gazdáikodnak, a mi különben a másé.

Nálam látta, hogy minden szép rendben van, a kaptárok jól készültek, rajtok olyan repedés, melyen a méh ki és bejárhatna, nincsen; méhcsaládjaim egyaránt népesek, a röplyukat különösen a virágzás előtt szükitem, üres és mézes-lépeimet a méhesbe nem tartom, és a mi földolog, anyátlan családjaim nincsenek.

Hanem most már menjünk az ön méheihez, hogy parancsoljam vissza azokat a rablókat, talán még engedelmesek lesznek?! Megérkeztünk. Ezek a kaptárok ugy-e az ön készítményei? Biz azok. Igaz szót mondok, s nem ócsárlók, — még igen kezdetlegesek, ráma nincs bennök, s csak az jogositja őket a kaptár név viselésére, hogy fából vannak. Deszkája is vékonyocska, nézze, itt nagy repedést látok! Itt biz' a méhek bátran ki- és bejárnak!

Megnéztem sorra a családokat. Volt közöttük ugyan egykét népes, de többnyire gyengék voltak, sőt 4—5 a télen el is pusztult, s ezekből a rablók a prédát nyakra-főre hordták. Lásza ön hívta a rablókat a telepre, és pedig saját gondatlan-

sága által! Az elhunytak kaptárait tüstént tegye el, hogy sem saját, sem pedig más méhei hozzá ne férhessenek. Azután miért tartja a kivagdalt lépeket a nyitott méhesben? Egyikben vagy másikban lehet egy-két csöpp méz, ez csalja az idegen méheket ide, s teszi saját méheit is rablókká!

Ők a mézet, akár könnyű szerrel, akár pedig fáradsággal jutnak hozzá, elhordják. A mint egy rákad a zsákmányra, többeket hoz magával s kész a lakoma. Most mindjárt helyezük el a lépeket olyan helyre, hová a méhek be nem juthatnak.

Szerencse, hogy a rablók a gyengébb családokhoz eddig még be nem hatottak, szükítsük is meg most mindjárt a röplyukakat. Ime lássa, egy meglehetősen vastag nádpálczát illesztetek a röplyukba, azután betapasztom azt, a pálczával jobbra-balra kissé megtágitom a lukat, hogy azon csak egy-két méh jöhessen ki. Ezt a munkát végezze majd estefelé, ezt csak mutatónul csináltam, de tapassza be a kaptárok repedéseit is.

Anyátlan családjai nincsenek, s így ne igen tartson attól, hogy a rablók a családoknál gazdálkodjanak. Végül pedig jegyezze meg: 1. Iparkodjék mindig úgy telelni be családjait, hogy azok tavaszkor mindig jó népesek legyenek. 2. A kaptárokon repedéseket ne tőrjön meg, hanem mihelyt észre veszi, tapassza be. 3. Ugy az üres, mint a mézes sejteket mindig elzárt helyen tartsa, hogy a méhek hozzá ne férhessenek. 4. Anyátlan családot ne tőrjön meg. 5. Az elhaltak kaptárait, melyben méz és viaszépitmény van, tehát csalogató a rablásra, tegye el jó helyre. 6. Tavaszkor az első virágzás beálltáig szükítse a röplyukakat, s ha mindezeket megtartja, ne féljen, mert nem lesz a rablókkal baja.

Hát már most mondja meg, hiszi-e még, hogy én küldöttem a méheket rabolni?

„Nem tanító uram, hanem az én gondatlanságom csalta őket ide.“

Buziás.

Kovács Antal.

Felszólalások az új földadó-kataszter ellen.*)

Az országos földadó-kataszter készítése óriási munka volt! a ki érdeklődött és a miveletet figyelemmel kísérte, azt is tudhatja, hogy egy a kataszteri közegek valamint a gazdaközönség érdekét első sorban képviselő bizottsági tagok mily odaadással és lelkiismeretes pontossággal teljesítették nehéz és fáradságos kötelességüket. De éppen azért, mert ez a munka oly óriási volt, a végtelen mennyiségű kiszámítások között emberileg megtörténhetett az, hogy itt-ott egyes esetekben nem tállátott el az a mindig szem előtt tartott helyes arány, az az osztó igazság, a melylyel mindenkinek egyformán mérni kell. Ezen eshetőlegesen tévedések orvoslásáról azonban atyailag gondoskodott az országgyűlés bölcsesége az 1875. VII. t. cz. 42. és 43. §§-ainak rendelkezése által, a hol az alappal bíró községi és egyéni felszólalásoknak tért nyitott.

Községi felszólalás a tiszta jövedelmi tételek és mintaterek ellen. Ugyanis mielőtt a kataszteri munkálatokban a tiszta jövedelem részletesen kiszámított

*) Mutatvány a „Földadó-kataszter“ című rövid és népies munkából, melynek megszerzését t. olvasóinknak melegen ajánljuk. Irta: Szalay Pál, kataszteri felügyelő, ára 20 kr.

volna, minden községnek megküldettek a reá vonatkozólag megállapított tiszta jövedelmi fokozatok s a felállított mintaterek jegyzéke azon figyelmeztetéssel, hogy ha a községre alkalmazott osztályok száma az osztályonkinti tiszta jövedelemre és a mintaterek helyességére nézve a községi kataszteri bizottságnak vagy egyes birtokosoknak észrevételeik volnának, ez iránti felszólalásaikat a járási bizottság elnökének adják be. Ez volt az előzőleg elrendelt községenkinti felszólalás.

A beadott felszólalások ismét mind a járási, mind a kerületi bizottságok által tárgyalattak, s a hol e részben kiigazításnak vagy arányosításnak szüksége mutatkozott, ott a helyreigazítás megtörtént.

Az egész államban találtató földbirtoknak összes tiszta jövedelme. Itt érkezett el azután annak ideje, hogy az országos bizottság az összegyűjtött és sokszorosán megrostált adatok alapján, és ezeket egybevetve az osztályba sorozás eredményével, — végleg megállapítá az egész országra szóló tiszta jövedelmi összes tételeket, melyekoa többé, míg ezen új becslés szerinti földadó-kataszter tart, sem változtatni, sem pedig ellenök felszólalói nem lehet.

Az országos bizottság megállapította továbbá azt is, hogy a fentebbi módon tett kiszámítások alapján a magyar állam egész területén található földbirtokoknak összes tiszta jövedelme 151 millió fortra rug.

Az országgyűlés törvényt hoz a földadó főösszegének lezállítására. Tudjuk pedig, hogy az országgyűlés már előbb törvényt alkotott arra nézve, hogy a múlt 1883. év végével lejárt kataszter szerint eddig fizetett összes földadónak, vagyis 40 millió forint főösszegnek (melybe bele van értve a földtehermentesítési járulék is) az új kataszteri kivételkor növekednie nem szabad, de sőt a m. kir. pénzügyminiszternek javaslata folytán azt rendelte el, hogy az előbb 40 milliót kitevő földadó három millióval apasztassék, és így 37 millióra szálltassék le.

A földadó felosztása az egész állam területére. A földadó hány százaléka a tiszta jövedelemnek? Most már tehát, midőn egyrészt tudva volt, hogy az egész ország földbirtokainak összes tiszta jövedelme 151 millió forintot tesz ki, másrészt pedig a törvény meghatározta, hogy az összes földadónak 37 millió forintnak kell lennie, ebből önként következik, hogy az adó mindenütt úgy aránylik a tiszta jövedelemhez, mint a 37 a 151-hez, vagyis, hogy az összes földadó az összes tiszta jövedelemnek 25 és fél százalékát teszi ki és így minden egy forint tiszta jövedelem után 25 1/2 krajczár földadó esik. A kinek tehát a birtokivében 100 forint tiszta jövedelme van felvéve, az fizet évenként 25 frt 50 krt, a kinek pedig egy forint tiszta jövedelme van, az fizet 25 és fél krajczárt adóba.

Egyénenkinti felszólalás. Eunyire érlelődött mostanság az új kataszter ügye, és legközelebb fog bekövetkezni a fentebb már előadott községi felszólalásnál még sokkal fontosabb és az egyes birtokosokat egészen közvetlenül érdeklő egyéni felszólalás ideje.

(Vége köv.)

Hasznos madarainkról.

(Vége.)

Áttérhetünk most a ragadozók (Raptatores) rendjére, melyben a baglyok (Strigidae) családja — az egy uhu (Strix bubo) kivételével — méltán megérdemli, hogy a leghasznosb madáreszaládkhoz soroltassék s így a legnagyobb kiméletben részesítsessék. Sajnos azonban, hogy a tudatlanság és ostoba előítélet folyán ez olyannyira hasznos madarak a legnagyobb mérvben üldözöttek, sőt üldözöttek most is. Ha ma már ritkábban láthatók is csürök s egyéb épületek ajtaira kiszegezett baglyok, mégis akárhány koczapuskus, sőt mi több: tanult erdész is akad, a ki — egyéb vad hiányában vagy csupa könnyelműségből — e könnyen löhető madaron tölti ki puffogatási szenvedélyét. Erről bárki meggyőződhetik, ki az egyes lőjegyzékekbe beletekint, hol az elejtett ragadozók közt gyakran szerepelnek a különféle baglyok nevei más hasznos ragadozókéval egyetemben. A falusi gyerkőczék is egész hős tettet hisznek végrehajtani, midőn egy-egy ámos baglyot a toronyban vagy istállók padlásain elfognak. Lássuk csak: vajjon megérdemlik-e e rossz bánásmódot! Erre nézve álljanak itt röviden a következők, mit Brehm e madarak életmódjáról ír. A baglyok csak saját maguk által fogott zsákmányból élnek. Főleg apró emlősökből áll táplálékuk; a nagyobb fajták azonban erősebb, nagyobb emlősöket és madarakat is megtámadnak; egyesek rovarokra is vadásznak. Pontos vizsgálatok bizonyítják, hogy baglyaink legnagyobb része főleg egerekkel táplálkozik, a mi által föltötte hasznosakká válnak. Éppen midőn e veszélyes rágcsálók gond nélkül lakmároznak vetéseink és erdeinkben, kezdik meg a baglyok is hasznos működésüket, t. i. szürkületkor vagy pedig holdas éjeken. Közelre rendkívül élesen látó szemük, kitűnő hallási szervük, lágy tollazatuk képesítik őket arra, hogy a homályban is sikerrel működjenek. A legcsekélyebb nesz nélkül lebegnek a földek fölött ide s tova; kitűnő hallásuk a legkisebb zörejt előidéző állatra is rávezeti őket, és ha egyszer észrevették a zsákmányt, az nem szabadul meg előlük. A bagoly által megfogott egér menthetlenül el van veszve. A rövid, mozgékony lábujjak, melyeknek végén tühegyes, erősen görbült karmok vannak, mint vascsavar markolják át a megfogott prédát s a hegyes karmok az elevenig behatolnak, mielőtt még menekülésre csak gondolhatna is a meglepett áldozat. Az emésztés a baglyoknál igen gyorsan megy végbe. A csontok, szőrök és tollak — mint megemészthetlen részek — a begyben összegömölyödnek és mint gömölyök a toroknyíláson át kilöketnek, és pedig rendszeren egy s ugyanazon helyre. Altum több száz ily gomolyt megvizsgált s azt találta, hogy a baglyok főleg egereket, cziczkányokat, kivételesen azonban patkányokat, vakandokokat, menyétet, madarakat és rovarokat fogyasztanak. A lángbagoly (Strix flammea) 706 drb gomolyában 16 denevér, 240 egér, 693 poczok, 1580 cziczkány, 1 vakand és 22 kisebb madár maradványait találta meg a fent említett tudós; az erdei bagoly (Strix aluco) 210 drb gomolyában pedig 1 hermelin, 48 egér, 296 poczok, 1 mókus, 33 cziczkány, 48 vakand, 18 kisebb madár és 48 rovar maradványait,

a számtalan cserebogárén kívül. E számok világosabban beszélnek a baglyok hasznosságáról, mint bármily dicsbeszéd; megérdemlik tehát, hogy a legnagyobb kiméletben részesítsük őket az oktalan üldözés helyett.

A ragadozók rendjéhez még több család és alcsalád tartozik, melyeknek egyes fajai szintoly hasznosak, mint a baglyok; mégis csak úgy üldözöttek, mint ezek, a mi által csak magunknak okozunk kárt.

A sólymfélék (Falconidae) családjában sok merész rabló található, melyek a vadállományban érzékeny károkat okoznak; azonban oly madarak is tartoznak ide, melyek határozottan hasznosak s ezeknek ismerése nagyon kívánatos volna minden gazda és vadászra nézve.

A vércsek (Tinnunculus) táplálékát főleg egerek és bogarak képezik, melyekre mielőtt lecsapnának, egyideig felettök lebegnek. Persze ilyenkor könnyen található célpótot képeznek, ugyszintén faágon nyugvások közben is, nem igen lévén félénkek; ez alkalmakat aztán fel is laszálja a koczapuskás vadászszendélyének (?) kielégítésére. Hiszen csak kell magát valamivel kárpótolni a sebesen szaladó nyul vagy fölrebentő fogoly helyett, melyek föl se véve a rájuk tett duplázást, a legbosszantóbb módon hagyják faképnél a vadászembert! Az aggatékra került vércse vagy más kisebb madár van aztán hivatva megmenteni a vadászbecsületet! A vércsek, az egereken és bogarokon kívül, egy-egy gyikot, békát és néha kisebb madarat is elfognak; de azért nem mondhatók kártékonyaknak, mert sokkal több ártalmas, mint hasznos állatot pusztítanak el. Miért is kár, rájuk a puszkaport pazarolni.

Az ölyvek (Buteo) már föltétlenül hasznos madarak közé sorolandók. Az egerész ölyv (Buteo vulgaris) fő táplálékát egerek képezik, és pedig azon fajok, melyek a gazdának s erdésznek legnagyobb károkat okoznak. Ez egérfélékből egy ölyv, ha hozzájuthat, 40—50 drbot fogyaszt el napjában. Blasius 30 drbot talált egynek gyomrában. Martin mintegy száz ölyvet vizsgált meg és mindegyik begyében csak egereket talált. „Ha — mondja Lenz — egy-egy ölyvre napjában átlag 10 egeret számíttunk, úgy ez évenként 3650 drbot teszen ki.“ Brehm szerint azonban legalább 30 drbot számíthatunk naponként, s így legalább is 10.000-et egy évben egy ölyvre e veszedelmes rágcsálókból. Vegyünk fel most egy öt tagból álló ölyveszaládot, ez 50.000 drb egeret fogyaszt el évenként közvetlenül; ha pedig az ezek után leendett nemzedékre is gondolunk, úgy ötvenszer 50.000 egér elpusztítását köszönhetjük csak egy ölyveszaládnak. Tudjuk azt, hogy ha egyszer annyira elszaporodtak az egerek, miszerint az évet egéresztendőnek nevezzük: akkor már azok ellen nem használ semmiféle emberi erő, s hogy olyankor mily károkat okoznak, azt egyes vidékek lakói sirva tapasztalhatták. Az egérkárok ellensúlyozására legjobb módszer — a mit tudunk — az, hogy akkor irtuk őket, midőn még számuk kevés; ekkor egy-két egér elpusztítása által többet teszünk, mint ha az egéresztendőkben ezeket irtottunk volna el. Ezt figyelembe véve, úgy hiszem, fölösleges az ölyv hasznosságát tovább is fejtegetnem. Még csak azt jegyzem meg, hogy az ölyv nem elégszik meg pusztán egérpecsenyével; pat-

kányokra, höresökökre, kígyókra és bogarakra is vadászik. Ott hol a vipera — e mérges kígyó — gyakori, ennek pusztítása által kétszeresen hasznossá teszi magát az egerész ölyü.

Épp oly hasznos, mint az előbbi, annak rokona: a gatyás ölyü (*Buteo lagopus*), mely szintén főleg egérfélékkel táplálkozik.

A még ide tartozó méhész ölyü (*Buteo apivorus*) főleg darazsak álczáiból él; ezeken kívül különféle rovarok, férgek, egerek stb. képezik táplálékát.

Hátra volna még a galambok (*Columbae*), tyukok (*Gallinae*), gázlók (*Grallae*) és uszók (*Natatores*) rendje. Az ide tartozó madarak közt már nem találunk, kiválsólag a gazdára nézve, oly hasznos családokat és fajokat, minők az eddigiek voltak. E rendek egyes családjai szolgálnak főképp vadászat tárgyául, és oltalmukról a vadászati törvény gondoskodik.

Sajnos azonban, hogy a mennyire iparkodik e törvény a husuk miatt vadászható állatokat a tilalmi időszak alatt védelmezni: annyira semmibe veszi a mezőgazda legjobb szárnyas barátait, benne lévén a már említett XII. szakasz is. Hangzik pedig ez a következőképen: „Tiltott időszak alatt is szabad vadászni a seregekben vonuló vadludak, vadkacsák, vad- és szelid galambokra, keselyűkre és sasok, sólymok, kányák, vércsék, héják s ölyvek minden nemeire, valamint a nagy suholyra s végül a hollókra, szarkákra, varjúkra, verebek és seregélyekre; a seregélyekre azonban csak szőlők és gyömolcsökben.“ Mintha csak valamely hasznos madarokról szóló könyv tartalomjegyzékét olvasni az ember, oly neveket találunk e paragraphusban felsorolva, néhányak kivételével. E szakasz után némileg felvilágosítja a gondolkodni szerető embert, hogy mi is részben az oka az oly gyakran emlegetett egér- s egyéb károknak! Most még csak pár szót és befejezem felolvasásomat.

A mi egyáltalában szárnyas jó barátainkat illeti, nálunk a madarászás szenvedélye nincs annyira elterjedve, mint egy némely országban, hol részint énekükért, részint husukért cinkét, pacsirtát, fülemülét, egy szóval bármiféle madarat óriási mennyiségben fogdosnak el évenként. Ennek daczára rendkívül sok madarat és tojást pusztítanak el a pásztorfiúk és egyáltalában népünk a mezőkön s erdőbeni kóborlásaik alkalmával, ugyszintén aratáskor nálunk is. Mihez még a műveltebb osztály is járul, vadászat alkalmával sok hasznos ragadozót lövén le. Azt hiszem, mindegyikünknek volt alkalma tapasztalni, hogy nincs az a magas fa, melyet egy meglátott fészékért meg ne mászott volna valamely merészebb suhancz, — sőt talán volt idő, midőn magunk is büszkék voltunk egy-egy ily végbevitt hős tetre; niucs az a fölfedezett fészék, melyet ki ne rabolna a felnőtt földmives is, hogy a benne lévő tojást vagy apró kis madarat haza vigye gyermekeinek. Hisz mindez nem kerül semmibe s a gyerekek oly szépen elmulatnak pár óráig ez ingyen játékszerrel! Persze, hogy mibe kerül e multság — elpusztítva a kártékony rovarok stb. stb. fogyasztóit, — arra nem gondol az atyafi, sem a fészekszedő suhancz; meg nem is gondolhat, mert nem tanították rá. Népiskoláinknak nagyon szép és hálás feladata lehetne, tanulóival hasznos állatainkat

megismertetni. Némelyik tanító tán tenné is, csak az a sok nem tudom én miféle tantárgy, a mivel a népiskolák manapság tülhalmazva vannak, ez! tenni engedné! Vadászati törvényünk ugyan tiltja a madárlészek elszedését, — hanem, hogy azt a tilalmat megtartja-e valaki, ez már aztán ismét más kérdés! Így tehát nem marad egyéb hátra, mint hogy a művelt gazda ismerkedjék meg hasznos madarainkkal s azokat ne lödözze le csupa vadászpasióbból. Ezenkívül pedig adja ki a keze alatt lévő cselédségnek a parancsot, miszerint erdőn, mezőn, eresz alatt, egy szóval mindenütt, a madárlészeknek béke hagyassék! Ha talán a szép szó nem használna, poroltassa ki a madarászó gyerek azon részét, melyen ülni szokott, hogy megemlegesse vén korában is! Ily módon, és ha még maga is iparkodik a hasznos madarak védelmezésének eszméjét minél szélesebb körben terjeszteni, valószínűleg be fog teljesedni az a példabeszéd: „Segíts magadon, megsegít az Isten is!“ és hiszem, hogy a hasznos madarak elszaporodtával foldeink és erdeink ellenségei lehetőleg kis számra fognak leapadni s lehetőleg kevés panaszra okot szolgáltatni!

Csók Lajos.

A „Háromszékmegyei gazdák szövetekeze.“

E czim alatt a lelkes főispán P o t s a J ó z s e f felhívást bocsátott ki, melyből lapunk szűk tere miatt csak a következőket vehetjük át:

A földművelő osztály érdekében sok szép és fenkölt gondolkozásról tanuskodó tervek készültek már, de a birtok védelmében egy sem oly célra vezető, egyik sem oly igaz, mint azon rég hangoztatott eszme: „Szövetkezés által segítsünk önmagunkon!“ Ez a szövetekezés védi meg a birtokot és tartja fenn azt unokáink számára.

Együttes, vállvetett akarat kell azon szövetekezésre, mely a háromszékmegyei gazdákat képessé fogja tenni nemcsak birtokaik megvédésére, hanem arra is, hogy önmagának pénzpiacot teremtsen, olcsó hitelt eszközöljön és általában könnyű módon emelje hitelképességét a pénzvilág előtt.

Arra pedig, hogy Háromszékmegye birtokosai meglevő vagyonukat épségben tartsák meg, ha volt valaha szükség, éppen most jött el annak ideje. Itt, a romániai kereskedelem szomszédságában, nagy nemzetgazdasági átalakulásnak nézünk elébe, mely ránk nézve annál örvedetesebb leend, minél inkább meg tudjuk tartani birtokunkat és minél inkább értékesíthetjük filléreinkből összerakott tőkénket.

Másfelől azonban — eltekintve a szomszéd állam növekedő piacától — a székely nép talán egyetlen a maga nemében, melynek fajjellege az ősi birtokhoz való szívós ragaszkodás. Ezt a birtokot, habár talpalatnyi legyen is, ősei vére szentelte meg s minden tenyérynai darab földhöz történeti események szép multja fűződik: hogy ne volna hát kedves és drága a székely birtok! Hogy ne követnének el mindent annak megtartásáért?

A „Háromszékmegyei gazdák szövetekeze“ ezt a célt tűzte maga elé, a mit különben az alapszabályok 2. §-a így fejez ki:

„A szövetkezet célja: a gazdaközönség takarékoságával teremtett tőkével a gazdaszat és gazdasági ipar felvirágzását, olesó hitelt, a földbirtok megvédelését eszközölni, hogy ezek által jólét teremtsék. Előleget ad a termelőknek termésükre; olesó hitelt nyújt a szövetkezeti tagoknak; árverezéssel megátadott földbirtokokat vásárol, hogy azt a szokásos potom ároni idegen kézbe jutásától megvédjé és a vásárolt birtokot tulajdonosának részlettörlesztésre használatba adja; mindenf megtesz ezenkívül, a mit a szövetkezet céljaival megegyezhetőnek tart.“

A Szövetkezet tehát, mint célja is mutatja, főkép a megyei gazdaközönség részére alakult, de azért nincs kizárva tagjai sorából senki. Tagja lehet a szövetkezetnek minden önálló gazda, iparos, vagy kereskedő, ki gazdasági termények feldolgozásával, vagy elárúsításával foglalkozik.

A szövetkezet tagja 25 frtot fizet 25 havi részletben a szövetkezet pénztárába s egyszer mindenkorra 1 ft alapítási díjt.

Minden tag az általa befizetett összeg négyötöd részének erejéig saját hitelére, (egyedüli aláírására) igénybe veheti a kölcsönt; a szövetkezet tiszta nyereményében a tagok a befizetés arányában osztoznak.

Nem szükség bővebben fejtegetnem a Szövetkezet célját: a községek birtokosai, előljárói, lelkészei és tanítói, kik ez ügyben kiváló vezérszerepre vannak hivatva a maguk körében, minden bizonynyal oly buzgósággal fogják a Szövetkezet intézményét népszerűsíteni, mint a minő jóakarattal én annak e megye gazdasági érdekében munkása vagyok.

Az aláírásokat illetőleg kérem, hogy azokat legkésőbb f. é. v. április 15-ig hozzám beküldeni méltóztassanak. S.-Szentgyörgy, 1884. márcz. 19-én.

Potsa József,

a „Háromszékmegyei gazdák szövetkezete“ megbízásából.

Egyleti mozgalmak.

Választmányi ülés 1884. martius hó 10-én.

Tartott alelnök Szabó József elnökle alatt, jelen voltak báró Jósika Samu, alelnök; Girsik János, Tauffer Ferencz, Reich Albert, Szentgyörgyi Lajos, id. Bodor Pál, Nagy Lajos, Szenkowich Márton, Paget János, Molnár Sándor, egyleti ügyvéd és Gamauf Vilmos, egyleti titkár.

19. A február 14-iki választmányi ülés jegyzőkönyve felolvasatván — Nagy Lajos tagtárs, miut a kolosmonostori vizsgákra kiküldött biztosok egyike tapasztalatairól rövid jelentést tesz, melynek alapján igazgató választmány örvendetes értesült a tauári kar szakavatott fáradozásairól és a hallgatók nagy részének dicséretes szorgalmáról.

A mai ülés jegyzőkönyvének hitelesítésére id. Bodor Pál, Girsik János és Nagy Lajos tagtársak kéretnek fel.

20. E. titkár jelenti, hogy alapító tag gróf Bethlen Sándor elhunyt — sajnos tudomásul szolgál.

21. Voith Gergely évdijas tag lejárt kötelezvényét továbbbi hat évre megújítja — örvendetes tudomásul szolgálván, kötelezvénye a pénztárhoz tétetik át.

22. és 23. Pénztárvizsgáló bizottság az 1883-ik évi zárszámadást és az 1884-ik költségvetést mutatja be — határozatott, hogy a közgyűlést megelőző választmányi ülésen fog tárgyalatni.

24. Ministerium 4994. sz. a. az april 4—6-áig tartandó bécsi hízó-kiállítás programját küldi meg — lapban kivonatilag közlendő.

25. Ministerium 7398. sz. a. tudatja, hogy 4 új vetőmagvizsgáló állomást állított fel, ezek közül egyet Kolos-Monostoron — az állomás szabályzata lapunkban közöltetvén, a helybeli és brassói kereskedelmi kamara a magarulással foglalkozó czégek névsorának közlésére lesznek felkéréndők és az illetők azután közvetlenül az állomás megnyitásáraól és annak igénybevételeből folyó előnyökről értesítendők.

26. Ministerium 7191. sz. a. a munkások statistikájának összeállítására érdekében a közigazdasági előadókhoz intézett körrendeletét közli s azoknak támogatását kéri — igazgató választmány kedves köteletségének fogja ismerni az ezen vagy bármely más ügyben hozzá forduló közigazdasági előadó urakat a lehető támogatásban részesíteni.

27. Zalamegyei gazd. egylet a romániai határzár fenntartása érdekében tett felterjesztését közli — örvendetes tudomásul szolgál.

28. Zalamegyei gazd. egylet a gyártott borok ügyében tett felterjesztését pártolás végett megküldi — miután tudomás szerint a mű- vagy gyártott borokról szóló törvényjavaslat a nmlgu ministerium kebelében már elkészült; választmány ennek közzétételeig ez ügyben semmi lépést tenni nem kíván.

29. Mosonmegyei gazd. egylet a gyomirtás ügyében tett felterjesztését pártolás végett megküldi — örömmel fogadtatván, beható tárgyalás és véleményes jelentéstétel végett a földmívelési szakosztálynak adatik ki.

30. Osztrák-magyar bank idei közgyűlésének jegyzőkönyve,

31. Kőbányai sertéshizláló részvénytársaság 1884. évi üzleti jelentése, — tudomásul szolgálván, a titkári irodában az érdeklődők rendelkezésére állanak.

32. „Gazdasági mérnök“ szerkesztősége a folyó évre az előfizetést megtenni kéri — miután a választmány, a szerkesztő bizottság előterjesztése folytán ez ügyben már határozott, a kérelem nem teljesíthető.

33. Lassmann vegyész burgonya-keményítő gyárak berendezésére vállalkozik — tudomásul szolgál.

34. A komlótermelés emelésének megvitatására kiküldött ad hoc bizottság, ülésének jegyzőkönyvét és

35. Gróf Bethlen Gábornak, mint a segesvári komlótermelő egylet elnökének kérelmes levelét beterjeszti — beható eszmecsere után a bizottság összes javaslatai, melyeket a segesvári egylet is magáévé tett, elfogadtatván; határozatott még, hogy a nmlgu ministerium kéressék fel, hogy az állami erdősegekben berendezendő fenyőtelepek felállítására által a komlókaró termelést előmozdítani sziveskedjék, mire nézve véleménynyet adni a kolozsvári m. kir. erdő-igazgatóság lenne hivatva.

A külön komlótermelési szakosztály megalakulása érde-

kében az aláírási iv az irodában kiteendő és a felhívás a csatlakozásra lapunkban közlendő.

36—38. Közgazdasági szakosztály visszaterjeszti a kisküllőmegyei gazd. egyletnek a romániai marhazárlatról és általában a romániai vámszerződésről szóló emlékiratát, kísérvé azt saját ülésének jegyzőkönyvével és az általunk teendő felterjesztés szövegével — a válaszirat szövege egyhangulag elfogadtatván, az első sorban a nmlgu ministeriummal és kisküllőmegyei gazd. egylettel; továbbá az összes hazai törvényhatóságokkal és gazd. egyletekkel közlendő lesz.

39—44. E. titkár előterjeszti az 1885-iki orsz. kiállítás ügyében kiküldött végrehajtó bizottság jelentését, melyhez a közgazdasági, földmívelési, kertészeti, állattenyésztési és borászati szakosztályok jegyzőkönyvei, valamint az erdélyrészi okszerű méhész-egylet válaszirata csatolva vannak — igazgató választmány az ügy pénzügyi oldalát mindaddig tárgyalni nem kívánja, míg egyfelől a költségvetésnek minden részlete pontosan bemutatva nem lesz, másfelől pedig az erdélyrészi társegyletek mikénti csatlakozásáról tudomás nincs. Ebből folyólag mindenekelőtt felhívás fog intézteni az egyletekhez, aelnök báró Jósika Samu és titkár Gamauf Vilmos pedig felkértnék, hogy a kiállítás érdekében tartandó értekezleteken személyesen megjelenni és szóbeli felvilágosításokat adni sziveskedjenek. A költségvetési részletek megállapíthatására egyleti titkár legközelebb Budapestre fog utazni, hogy az installatió és felszerelési tárgyak tervezetéről és áráról biztos tudomást szerezzen.

A kiállítás ügyében a végleges intézkedések elhatározására mártius hó 27-én rendkívüli választmányi ülés fog tartatni.

Hitelesítik:

Girsik János,
Nagy Lajos,
Id. Bodor Pál.

Szabó József,
egyleti aelnök.

Gamauf Vilmos,
egyleti titkár.

EGYVELEG.

— Egyletünk közgyűlése folyó hó 6-án délelőtt folyt le csekély számú tagok részvete mellett első aelnök Szabó József vezetése alatt, ki rövid megnyitójában utalva az elmúlt év fontosabb mozzanataira elnök báró Kemény Gábor ur önmaga levelét olvastatta fel, melyben a minister ur bokros elfoglaltságával menti távollétét, mire közgyűlés sajnálatát és üdvözlétét táviratilag fejezte ki. A titkári jelentés, pénztárvizsgáló bizottság jelentése és költségvetés tudomásul szolgáltak és elfogadtattak, valamint az állatkiállítási szakosztály rövid jelentése is. Végre tiszteletbeli tagokul Villási Pál és Szentgyörgyi Lajos érdemdús pomologusainkat megválasztván, a közgyűlés — melynek jegyzőkönyvét közelebről egész terjedelmében közölni fogjuk — az elnök éltetésével eloszlott.

— Értesítés. „A földadó-kataszter rövid és népies ismertetése” című munkának szerzője értesíti a gazdaközönséget, hogy a jelzett műnek első kiadása az egész országból szakadatlanul érkező megrendelések folytán — elfogyott. A második kiadás sajtó alatt van, pár nap alatt

megküldhető. Ajánljuk egyesek, de különösen községek figyelmébe. Megrendelhető Szalay kir. katasztr. felügyelőnél. Budapest, II. ker. Lánchíd-utca 3. sz.

— Közgyűlési meghívó. A magyar gazdatisztek és erdészek segélyegyesülete f. évi április hó 20-án délelőtti 9 órakor a Köztelken (Üllői-ut 25. sz.) tartja évi rendes közgyűlését, melyre a tisztelt tagokat ezennel meghívjuk. Az ez alkalomból a fővárosba jövő tagurakat felhívjuk, sziveskedjenek mérsékelt ide és visszautazásukat igazoló jegyeikért mentül előbb irodánkhoz fordulni. Krocák G. Emil, egyes. ügyvezető.

— Mártius havi meteorologiai észleletek. A kolozs-monostori állomás észleleteiből közöljük a mártius havi összevont adatokat, u. m. légnyomás (tengerszinre redukálva) középátlaga 760.0, legmagasabb mártius hó 16-án 774.8, legkisebb mártius hó 24-én 750.8 milliméter, középhőmérséklet. C° 3.6, legmagasabb mártius hó 20-kán 14.1, legkisebb mártius hó 7-én — 8.4. A páranymás átlaga 4.7 milliméter, a légnedvesség százalékának átlaga 77. A napontai 3-szori észlelésnél előfordult: szélesend — szor, szél 90-szer, ugyanis északi szél 7-szer, északkeleti szél 8-szor, keleti szél 39-szer, délkeleti szél 3-szor, déli szél 3-szor, délnyugoti szél 2-szer, nyugoti szél 25-ször és északnyugoti szél 3-szor. A csapadékos napok száma tett 9-et, hó volt 4, jég —, égháboru — napon, összesen 40.1 milliméter csapadék volt e hónapban, legtöbb 26-án, azaz 15.1/ milliméter. —

Üzleti szemle.

Gabona-árak.

Minimum és maximum: Budapest április 5. | Bécs április 5.

Buza	9.25 — 10.00 frt	— — — frt
Rozs	8.05 — 8.35 frt	8.30 — 9.00 frt
Árpa, takarmány	7.00 — 7.35 frt	— — — frt
Árpa, szeszfőzésre	7.75 — 8.50 frt	9.30 — 9.60 frt
Árpa, sörös	8.75 — 10.25 frt	— — — frt
Zab	6.95 — 7.25 frt	7.50 — 7.65 frt
Törökbuza	6.35 — 6.60 frt	— — — frt

Budapesti markavásár április 3-án. Összes felhajtás 1884 db. nagy és 1654 db. apró marha. Ebből eladatott 48 db. bika, 780 db. ökör, 300 db. vágó tehén, 116 db. fejős tehén, 38 db. bival, 800 db. borju, 1166 db. bány. Árak: bika darabonként 80—175 frt, ökör páronként 255—385 frt, vágó tehén páronként 188—240 frt, fejős tehén darabonként 90—115 frt, bival páronként 140—231 frt, borju drbonként 10—26 frt, bány páronként 4—7 frt, birka páronként — — frt. Húsarak 100 kilonként: ökörhús 52—55 frt, tehénhús 51—54 frt, borjuhús 58—62 frt, bivalhús 46—50 frt.

Kőbányai sertésvásár április 4-én. (Az első magyar sertéshizláló és kölönelőlegező részvénytársaság jelentése.) E héten használható áruban nagyobb mennyiség hajtattván fel, az adás hangulat lanyhult és az árak kissé csökkentek.

Heti átlag árak: magyar vál. áru 290—320 klg. nehéz 53—54 krral, 180—260 kilogramm nehezek 53—54

kr. Öreg 300 klgr. túli nehéz 51— — kr, vidéki sertés 52—53 kr. Transitóban: szerbiai 53—54 1/2 kr., romániai 54—55 kr, tüskés — krral tiszta kilogrammonkint. Őszszes felhajtás: 7587 darab, összes elhajtás 7283 drb.

Bécsi sertés vásár április 1-én. Összes felhajtás 6727 drb. és pedig 1492 drb. nehéz, 1878 drb. középhez és 3357 drb. süldő; melyből 3370 drb. magyar, 3357 drb. orosz-lengyel, — drb. szerb és — drb. oláh fajta. Árak 100 kilonként: nehéz 47 1/2 - 49 1/2 frt, középhez 45—47 frt, süldő 34 - 42 frt; szalonna és zsír 54—59 frt.

Felölös szerkesztő: **GAMAUF VILMOS.**

Hirdetések.

A legkitünőbb kerítés
legelőkhöz, gyümölcskertekhez, vadasker-
tekhez, vasutakhoz stb.

FELTEN és GUILLEAUME-féle

szabadalmazott

Aczél-tüskés-kerítés-sodronyt

100 és 250 métert tartalmazó gombolyagok-
ban folyton készletben tart

Kollerich Pál és Fia

(11.) **Budapest,** (3—15)

IV. Ferencz József-rakpart 21. sz.

Mintát és felállítási utasítást kívánatra bér-
mentesen küldendünk.

„Champion veteményburgonya.”

Nagyon termékdús és ellentálló, kitünő
evőburgonyát 5 kilo à 20 kr., 25 kiloig à 10
kr., 50 kiloig à 8 kr., 100 kiloig à 7 krért
kilonként árul

J. A. Luther,
(12) (2—3) **Petrozsényben.**

Kivánatra árlapok és költségvetések bérmentve küldetnek.

Üzlet nagybolt és vízműszeti kellékek tárlata.

WALSER FERENCZ
első magyar gép-
és tűzoltószerek, gyár,
harang- és érczöntőde
ERDELYORSZÁGI FŐKÖLEPE
Kolozsvárt.
Bel-Monosorutca 12. szám.

Szerelő-műhely vízvezetékek kúrák s berendezésére.

(13) Tetemesen leszállított gyári árák mellett. (15—52)

Eredeti Eckert-féle háromvasu ekék

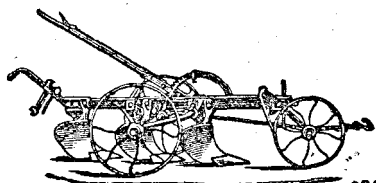
D. R. S. 3 jegyű sulya ca 132 kilo 75 frt.

D. R. S. 2 " " ca 172 kilo 92 frt.

D. R. S. H. 3 " " ca 143 kilo

H O W A R D

mintaszerinti kormánylemezekkel 90 frt.

GRAEPEL BUDAPEST.

(9.)

GRAEPEL HUGO

Marshall Sons & Co Limited főügynöke (4—6)

BUDAPESTEN,

VI. bárány-utca 16. szám gyár-utca sarkán.

Egyetemes szórvavető-gép

Aberdeen rendszerű egy vagy két fogatra 145 frt.

Kettős kukorica morzsoló szelelővel 67 frt.

Csőves tengeri daráló (Little Giant) 57 frt.

Hollingsworth vagy Tiger-féle
szénagereblye 100 frt.

Képes árjegyzékek kiv. ingyen és bérmentve küldetnek.

PIACZI ÁRAK.

A heti vásár		Egy hectoliter						100 kilo		1 köb- meter	1 kilo marha- hús	
helye	napja	liszta buza	elegy buza	rozs	árpa	zab	török- buza	széna	szal- ma	tűzifa		
k r a j e z á r o k b a n												
Balászfalva	mártius	20	600	500	450	—	350	365	250	—	250	40
Bánfi-Hunyad	mártius	18	650	500	500	—	220	500	—	—	160	44
Besztercze	április	1	687	425	—	—	288	600	640	240	300	36
Brassó	április	4	650	530	410	405	270	430	284	145	250	44
Csik-Szereda	április	2	750	613	475	450	325	500	220	70	200	36
Deés	április	1	740	640	580	—	280	450	680	180	300	40
Déva*	április	5	1015	835	795	—	—	780	220	120	290	44
Dicső-Szent-Márton	április	2	600	450	500	—	300	400	380	260	380	44
Erzsébetváros	április	5	700	500	450	—	350	440	300	170	250	44
Fogarás	április	4	670	—	480	425	290	450	185	90	220	42
Gyula-Fehérvár	április	5	700	550	475	—	325	430	230	120	230	46
Gyergyó-Szent-Miklós	április	5	850	750	500	500	300	525	300	100	180	36
Hátszeg	mártius	27	630	540	420	260	270	450	120	8	300	44
Kézdi-Vásárhely	április	3	675	600	430	470	315	145	400	100	300	40
Kolozsvár	április	3	686	—	476	—	288	457	430	200	300	48
Maros-Vásárhely*	április	3	840	605	735	760	695	590	440	200	450	44
Medgyes	április	3	660	580	455	—	300	412	160	90	235	44
Nagy-Enyed	április	3	625	530	400	—	330	425	480	180	280	44
Nagy-Szeben	április	4	720	570	450	—	310	450	200	150	350	45
Nagy-Várad	április	1	666	562	482	422	258	445	450	250	380	48
Segesvár	április	3	750	550	450	—	330	430	170	130	220	44
Sepsi-Szent-György	április	7	700	650	430	400	300	430	240	140	175	40
Szamosujvár	április	7	660	525	470	—	255	490	250	75	240	40
Szász-Régen	április	3	700	488	438	475	287	425	500	240	220	40
Szász-Sebes	április	3	720	600	500	—	350	450	210	140	240	44
Szászváros	április	5	790	590	470	—	330	430	300	100	210	44
Székely-Udvarhely	április	1	800	600	450	—	350	500	250	40	280	40
Szilágy-Somlyó	mártius	28	618	488	454	454	254	454	400	200	300	40
Teke	mártius	31	600	500	450	350	275	425	260	40	1200	40
Torda	április	5	650	450	425	400	300	400	150	15	250	44

A *-al jegyzett árak metermázsára vonatkoznak.

Az „Erdélyi Gazda“ hirdetési díjtáblája.

Árszabály tér szerint		széri hirdetésnél belyeggel együtt																			
		1		1-3		1-6		1-12		1-18		1-26		1-30		1-36		1-40		1-52	
		frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr
1 ⁶ / ₁₆ oldal	teljes ára	7	30	20	90	36	80	68	60	100	40	127	20	149	—	170	80	192	60	225	60
	25% elengedés	5	55	15	90	28	05	52	35	76	65	97	20	114	—	130	80	147	60	173	10
5 ¹⁶ / ₁₆ oldal	teljes ára	4	30	10	90	19	80	36	60	53	40	67	20	79	—	90	80	102	60	120	60
	25% elengedés	3	30	8	40	15	30	28	35	41	40	52	20	61	50	70	80	80	10	94	35
4 ¹⁶ / ₁₆ oldal	teljes ára	3	30	6	90	10	80	20	60	29	40	37	20	44	—	50	80	67	60	68	60
	25% elengedés	2	55	5	40	8	55	16	35	23	40	29	70	35	25	40	80	46	35	55	35
2 ¹⁶ / ₁₆ oldal	teljes ára	2	30	3	90	6	80	12	60	17	40	22	20	27	—	30	80	35	60	42	60
	25% elengedés	1	80	3	15	5	55	11	35	14	40	18	45	22	50	25	80	29	85	35	85
1 ¹⁶ / ₁₆ oldal	teljes ára	1	30	2	90	4	80	8	60	11	40	15	20	18	—	20	80	24	60	29	60
	25% elengedés	1	05	2	40	4	05	7	35	9	90	13	20	15	75	10	30	21	60	26	10

Meillekletok 100 darabonként 1 forint 50 kr-ával számítatnak.

A hirdetés szövegét a t. megrendelők minden külön díj nélkül tetszés szerint akárhányszor változtathatják.

Egyletünk t. tagjai és lapunk t. előfizetői 25% vagyis egy negyedrészt

engedményben részesülnek, ha hirdetésük beküldésekor tagsági vagy előfizetői minőségükre hivatkoznak.

Nyomatott Gámán János örökösénél, közép-utca Minorita-épület.